

PROGRAMMA MASTERCLASS CONCEPTONTWIKKELING XV - VOORJAAR 2019

PROGRAMMA BLOK I - *DNA en toolbox van de conceptontwikkelaar* AMSTERDAM

Donderdag 14 februari

10.00 – 10.15 uur

Welkom en introductie op de MCCO

Bas Van Schelven (Waterloft) en Paul Splinter (Bureau Ruimte InZicht)

10.15 – 10.45 uur

De aftrap – Inleiding op conceptontwikkeling

Door Bas van Schelven (Waterloft)

In deze inleiding staat Bas stil bij het fenomeen conceptontwikkeling en de positie die het in relatie tot projectontwikkeling heeft verworven. Hij gaat met de deelnemers op zoek naar een (!) definitie en uiteraard de relevantie ervan voor de hedendaagse projectontwikkeling. Ook wordt een begin gemaakt met het inventariseren van de competenties die nodig blijken om een goed conceptontwikkelaar te zijn dan wel de conceptontwikkelaar tot zijn recht te laten komen. Tot slot zal Bas de doelstellingen van de MCCO presenteren en in vogelvlucht het MCCO-programma doorlopen zodat deelnemers weten wat ze kunnen verwachten en wat er van hen verwacht wordt!

10.45 – 12.00 uur

Introductie van de deelnemers

De MCCO is een intensieve reis die ons gedurende vijf maanden langs verschillende plekken en projecten voert. Samenwerken en uitwisselen van kennis, ervaringen en observaties staan daarbij centraal. Het is daarom belangrijk elkaar goed te leren kennen. We starten dan ook met een korte kennismaking waarbij iedere deelnemer zich aan de groep voorstelt. Dit doen we met een *personal pitch* van maximaal 2 minuten die deelnemers van tevoren voorbereiden.

12.00 – 13.00 uur

Lunch

13.00 – 14.15 uur

Aan de slag met conceptontwikkeling – masters aan het woord

Met masters Edward van Dongen (ERA Contour), Arno Ruigrok (Arno Ruigrok - PlacesPropertiesPeople), Pim van der Ven (Juli Ontwerp & Advies) en Hans Erdmann (Claessens & Erdmann Architecten)

Gedurende de masterclass staat dit kwartet masters tot onze beschikking. Zij hebben – elk op hun eigen manier – veel ervaring met conceptontwikkeling en stellen hun kennis en ervaring graag ter beschikking. Tijdens dit onderdeel stellen de masters zich voor en helpen de deelnemers op weg helpen met hun tips & tricks voor conceptontwikkeling.

14.15 – 14.45 uur	Pauze
15.00 – 17.00 uur	<p><i>Fietstocht</i></p> <p>Expeditie Noord</p> <p>NDSM, ADAM Toren en Filmmuseum Eye zijn dé blikvangers van Amsterdam-Noord. Maar er is veel meer. Waar Noord lange tijd ‘vergeten’ werd, is het stadsdeel inmiddels zeer in trek. Noord-kenner Bas van Schelven neemt ons mee langs verschillende ontwikkelingen en gebieds- en vastgoedconcepten. Onderweg vragen we de deelnemers hun zintuigen optimaal te gebruiken en bewegingen in de stad goed waar te nemen.</p> <p>De fietstocht leert deelnemers dat als je goed kijkt, je meer ziet. Daarnaast wordt duidelijk dat conceptontwikkeling geen gril is, maar juist van alle tijden. En passant leert men de stad met andere ogen te bekijken. Het doel hiervan: verbreding van het perspectief.</p>
17.00 – 19.00 uur	<p><i>In gesprek</i></p> <p>Het verhaal van Amsterdam – over toekomstbestendige gebiedsconcepten</p> <p>Met Esther Agricola (directeur Ruimte en Duurzaamheid, gemeente Amsterdam) en Geurt van Randeraat (partner SITE Urban Development)</p> <p>Esther neemt ons mee in het verhaal van Amsterdam en deelt de ruimtelijke uitdagingen en ambities van de stad. Welke gebiedsconcepten passen hierbij en aan welke voorwaarden moeten deze volgens haar aan voldoen?</p> <p>Op basis van zijn brede blik op gebiedsontwikkelingen laat Geurt ons vervolgens met Nederlandse en buitenlandse voorbeelden zien van wat volgens hem geslaagde gebiedsconcepten zijn en waarom dan wel. Gevoed door hun inleidingen gaan we met Esther en Geurt in gesprek.</p>
19.30 – 21.30 uur	Diner in Noord bij restaurant Hotel De Goudfazant
Vrijdag 15 februari	
8.30 – 9.00 uur	Transfer per fiets naar Hotel V (Fizeaustraat)
9.00 – 10.15 uur	<p><i>Frisse blik</i></p> <p>DNA en toolbox van de conceptontwikkelaar</p> <p>Met Job Keja (Skonk)</p> <p>In Hotel V gaan we in gesprek met Job Keja, conceptontwikkelaar in hart en nieren. Niet alleen is hij een conceptbedenker, maar durft als ondernemer ook het risico aan om ze te exploiteren. Zijn uitgesproken opvatting over wat conceptontwikkeling is en wat je er voor in huis moet hebben laat hij in zijn presentatie via een aantal van zijn meest aansprekende concepten zien.</p>
10.15 – 10.45 uur	Transfer per fiets naar Bajeskwartier

- 10.45 – 12.30 uur *Onder de loep*
Het Bajeskwartier – van bajes naar stadswijk
Met Johan Snel en Jurgen van de Laarschot (projectontwikkelaar AM)
- In 2017 nam gebieds- en vastgoedontwikkelaar AM het terrein van de voormalige Bijlmerbajes over van het Rijksvastgoedbedrijf. Samen met partners gaat AM de komende jaren aan de slag met de transformatie van bajes naar nieuwe, autoluwe en energieneutrale stadswijk. Direct betrokkenen nemen ons mee in het gebiedsconcept van het Bajeskwartier.
- 12.30 – 13.00 uur Transfer per fiets naar Amsterdam Zuidoost
- 13.00 – 14.00 uur Lunch bij restaurant Oma letje (Heesterveld)
- 14.00 – 17.30 uur **Expeditie Zuidoost – Heesterveld en de Kleiburgflat**
Met Peter Blonk (economisch wijkontwikkelaar Ymere) en Elies Koot (ontwikkelaar Dura Vermeer)
- Het was in 2018 vijftig jaar geleden dat de eerste bewoners van de Bijlmer de sleutels van hun woning ontvingen. Amsterdam Zuidoost heeft inmiddels een tweede leven gekregen en maakt een ware transformatie door. In deze Expeditie Zuidoost nemen we met bevlogen stadmakers twee bijzondere ontwikkelingen onder de loep: Heesterveld en de Kleiburgflat. De bezoeken aan deze projecten leiden we in bij Oma letje waar Peter vertelt over de transformatie van gebouwencomplex Heesterveld en Elies over haar ervaringen met de herontwikkeling van de Kleiburgflat, de laatst overgebleven originele Bijlmerflat.
- 17.30 – 18.00 uur Transfer naar Hotel V (Fizeastraat)
- 18.00 – 18.30 uur Wrap up met reflectie op de dag door de deelnemers o.l.v. Bas en Paul.
- 18.30 – 19.00 uur *In gesprek*
Tom Espinosa over het concept van Hotel V
Tom Espinosa ontfermde zich een aantal jaar terug over een al twaalf jaar leegstaand kantoorgebouw aan de Fizeastraat in Amsteldorp, onder de rook van het Amstelstation. Hij opende er een nieuwe vestiging van Hotel V. Hij neemt ons mee in zijn verhaal en in het hotelconcept.
- 19.30 – 21.30 uur Diner in bij restaurant The Lobby (Hotel V)

Zaterdag 16 februari

9.00 – 12.00 uur

Aan de slag

Workshop Ideation - hoe genereer je ideeën?

Door Mariëtte van Muijen (FutureFlock)

Mariëtte schotelt de deelnemers een proeverij voor van methoden om (nieuwe) ideeën te genereren. Op verrassende, speelse en eigentijdse wijze worden deelnemers geholpen om echt eens 'out of the box' te denken. We gaan aan de slag met technieken, tools en werkvormen die je kunt toepassen in je dagelijkse werkpraktijk

12.00 – 12.15 uur

Afsluiting van blok I door Bas van Schelven en Paul Splinter

MCCO Stadslab – Op zoek naar het thuisgevoel in de stad

Vrijdag 15 maart 2019, 9.00 – 17.30 uur
Basecamp, Campus Werkspoor, Utrecht

We weten het natuurlijk allemaal. Bij woonwensen draait het niet alleen om de woning maar zeker ook om de plek. De woonomgeving bepaalt in grote mate het woongeluk. Zo spelen aanwezigheid van groen of water en voorzieningen als scholen, winkels een belangrijke rol. Maar daarnaast zijn er ook een minder grijpbare, 'zachte' factoren die bijdragen aan het woongeluk en het thuisgevoel. Het gaat dan om het gevoel dat een plek oproept, het 'P-effect' of 'wat plekken met ons doen', zoals hoogleraar Gert-Jan Hospers het noemt.

Vandaag gaan we in Utrecht op zoek naar het thuisgevoel van de stad. Hoe kunnen we hier als professionals aan bijdragen? Hoe maken wij plekken met oog voor de menselijke maat of hoe geven we karakter aan nieuwe wijken? Hoe benutten we de uniciteit van de plek en hoe maken we aantrekkelijke plekken of *third places* waar mensen elkaar (terloops) kunnen ontmoeten?

Vragen die zeker ook in Utrecht spelen aansluitend op haar ambitie als 'stad van gezond stedelijk leven voor iedereen'. Een uitdaging ook bij de forse verdichtingsopgave waar de stad voor staat en grote binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen in de Merwedekanaalzone en de Cartesiusdriehoek.

In de middag gaan we aan de slag met de workshop Het geheim van plekken. Gewapend met onze smart phone gaan we op zoek naar het geheim van plekken in het nieuwe Leidsche Rijn Centrum.

Programma

8.30 – 9.00 uur Ontvangst bij Basecamp, Campus Werkspoor

9.00 – 9.15 uur **Welkom en introductie**
Bas Van Schelven (Waterloft) en Paul Splinter (Bureau Ruimte InZicht)

9.15 – 9.45 uur **Agenda van Utrecht – Gezond stedelijk leven voor iedereen**
Door Peter Steijn (directeur Gezond Stedelijk Leven, gemeente Utrecht)

9.45 – 10.15 uur **Naar gezonde verstedelijking – het gebiedsconcept van Cartesiusdriehoek**
Door Nicolle Terlouw (acquisitie manager Ballast Nedam)

Afgelopen jaar won het team van Ballast Nedam en MRP Development de door NS en gemeente Utrecht uitgeschreven tender voor Cartesiusdriehoek in Utrecht. In dit gebied verrijzen circa 2.600 woningen, een groot centraal park, een school, een supermarkt, horeca en diverse andere voorzieningen. Het voormalige bedrijventerrein van NS moet de meest gezonde, OV- en fietsvriendelijke wijk van Nederland worden.

Om dat te bewerkstelligen heeft het team zich voor het gebiedsconcept laten inspireren door de wetenschap, en zijn planonderdelen daaraan getoetst om een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan gezonde verstedelijking. Blikvanger en epicentrum van de buurt wordt het historische CAB-gebouw,

met onder meer plek voor muzikale broedplaats dB's, brouwerij Oproer en het nieuwe CABLAB.

In het CABLAB zal de ontwikkelcombinatie in nauwe samenwerking met vier Nederlandse universiteiten, verzekeraar ONVZ en andere gebruikers werken aan de verdere uitwerking van het concept voor gezonde verstedelijking in dit gebied. De ontwikkeling van het gebied is gebaseerd op het Koersdocument dat door NS gezamenlijk met de gemeente Utrecht is opgesteld.

10.15 – 10.45 uur In gesprek met Peter Steijn en Nicolle Terlouw

10.45 – 11.00 uur Break

11.00 – 11.45 uur **Het verhaal van Campus Werkspoor**

11.45 – 12.15 uur Toelichting op huiswerkopdracht 1 door masters Edward van Dongen (ERA Contour) en Hans Erdmann (Claessens & Erdmann Architecten)

12.15 – 13.00 uur Lunch

13.00 – 17.30 uur *Frisse blik en Aan de slag*

Workshop: het geheim van plekken - onderzoek op ooghoogte

Met prof.dr. Gert-Jan Hospers (geograaf aan de Radboud Universiteit Nijmegen) en Martin Stor (Verbinden in beeld)

Wat doen plekken met ons? Waarom vinden we de ene locatie mooi en de andere lelijk? Kun je een straat aantrekkelijker maken? Tijdens het middagprogramma buigen we ons over deze intrigerende vragen, in theorie en praktijk. Eerst krijgen we van Gert-Jan nuttige inzichten uit de placemaking-literatuur aangereikt. Dat doet hij aan de hand van zijn boek 'Geografie en gevoel: wat plekken met ons doen'. Vervolgens geeft Martin ons een workshop over filmen en monteren met je smart phone.

Gewapend met deze kennis stappen we op de fiets. In het in 2018 geopende Leidsche Rijn Centrum gaan we de straat op, om 'op ooghoogte' de succes- en faalfactoren van plekken letterlijk in beeld te brengen. We leren anders kijken naar locaties en zullen zien dat ook hier geldt 'het zijn de kleine dingen die het doen'.

17.30 uur Afsluiting bij Basecamp door Bas van Schelven en Paul Splinter met aansluitend borrel

PROGRAMMA BLOK II - Vastgoed- en gebiedsconcepten in de praktijk (*vanuit ontwikkelings-, exploitatie- en beleggingsperspectief*)

EINDHOVEN

Donderdag 11 april

10.00 – 10.15 uur

Welkom & introductie Blok II

Door Bas van Schelven en Paul Splinter

10.15 – 11.15 uur

Introductie Eindhoven

Het verhaal van Eindhoven – van verzameling dorpen tot Brainport

Door Bert-Jan Woertman (Managing Director, Brainport Industries Campus)

Een set dorpen die de tijd hebben gehad om een stad van betekenis te worden. Zo zou je Eindhoven kunnen omschrijven. Philips was en is de rode draad in dit proces. Niet meer als betekenisvolle speler, maar de 'legacy' des te meer. Het is wat de ziel van Eindhoven voor een belangrijk deel gevormd heeft. Sinds grofweg de eeuwwisseling is het Philips erfgoed - zowel materieel als immaterieel - gebruikt om Eindhoven in (inter-)nationaal op te stuwten. De stad is intussen ook toonaangevend op andere vlakken, denk aan high tech en (industriële) ontwerp. Zo is de Brainport Eindhoven uitgegroeid tot een van de belangrijkste economische motoren van het land.

We gaan in gesprek met een 'Eindhoven kenner' Bert-Jan Woertman. Al jarenlang draagt hij actief bij aan het internationaal op de kaart zetten van de Eindhoven als High Tech stad en regio. Als directeur marketing communicatie was hij jarenlang verbonden aan de High Tech Campus. Sinds dit jaar werkt hij aan de Brainport Industries Campus verder aan zijn missie: het versnellen van de ontwikkeling van Eindhoven als 'hightech'-hoofdstad van Europa. Op bevlogen wijze neemt hij ons mee in zijn verhaal.

11.15 – 11.30 uur

Break

11.30 – 12.45 uur

Bespreking en toelichting huiswerkopdrachten

Onder begeleiding van de masters bespreken we de opdracht die de deelnemers tijdens het Stadslab als huiswerk hebben meegekregen. De masters lichten vervolgens de tweede huiswerkopdracht toe.

12.45 – 13.30 uur

Lunch

13.30 – 16.45 uur

Frisse blik en Aan de slag

Omgaan en werken met scenario's

Door Jan Nekkers (Futureconsult)

Jan Nekkers is oprichter van Futureconsult. Zijn uitgangspunt is dat de toekomst onvoorspelbaar is, maar dat je wel degelijk zinvol over de toekomst kunt spreken. Na een inleiding over toekomstdenken gaan we in groepen aan de slag en maken we kennis met werken met scenario's. Jan presenteert eerst vier scenario's gebaseerd op de belangrijkste trends voor projectontwikkelaars c.q. woningcorporaties. Op basis van deze scenario's denken we na over wat je kunt doen om je er als organisatie op voor te bereiden en waar je binnen je projecten rekening mee kunt houden.

16.45 – 17.15 uur Break (tijd om in te checken)

17.15 – 17.45 uur Transfer per fiets naar Strijp-T

17.45 – 18.30 uur *Onder de loep*

Strijp-T - nieuwe energie voor maakbedrijven

Door Boudie Hoogedeure (STRIJP-T)

We nemen de jongste transformatie van het Philipsterrein onder de loep, namelijk de voormalige elektriciteitscentrale en productielocaties op Strijp-T. Het gebied is geschikt gemaakt voor maakbedrijven die hoge eisen stellen aan huisvesting. Zo is het onder meer de thuisbasis van de internationaal vermaarde industrieel ontwerper Van Berlo. Boudie Hoogedeure 'trekt' ons door deze imposante transformatie en deelt zijn opvatting over conceptontwikkeling op gebieds- en objectniveau met ons.

18.30 – 19.15 uur Rondleiding op Strijp-T door Boudie Hoogedeure

19.30 – 21.30 uur Diner op Strijp-T met uitzicht over de stad

Vrijdag 12 april

08.45 – 09.00 uur Transfer per fiets naar Strijp

Transformatie en vernieuwing in Strijp

De gehele dag staat in het teken van Strijp. Het dorpje Strijp was door Philips begin 20e eeuw geormerkt als plek voor productie en logistieke faciliteiten. Uiteraard moest toekomstige groei er ook mogelijk zijn. De afgelopen eeuw heeft het bedrijf zo een groot stempel gedrukt op de ontwikkeling van dit stadsdeel. De uitbreiding van de fabrieken vond vanaf 1918 in dit gebied plaats, te beginnen met het complex Strijp-S. Het bedrijf was zeer rationeel georganiseerd. Derhalve werd gestart met het ontwikkelen van een terrein met de eerste letter van het woord Strijp, en elke uitbreiding kreeg de volgende letter van de naam. Verder dan de 'r' zijn ze echter niet gekomen.

Als ware 'gebiedsontwikkelaar' bouwde Philips niet alleen fabrieken en laboratoria maar ook woonbuurten als Philipsdorp en Drents Dorp. Het afgelopen decennium hebben gebieden als Strijp-S en Strijp-R zich

getransformeerd tot gewilde plekken om te wonen, te werken en te verblijven. Met het alom herkenbare industriële verleden en ruimte voor creativiteit en nieuwe concepten.

Met direct betrokkenen trekken we vandaag door Strijp en nemen het stadsdeel in al haar facetten onder de loep.

09.00 – 12.30 uur

Experience Tour

Strijp-S – Van ‘verboden stad’ naar hotspot en *smart city* proeftuin

Met Alwin Beernink (Park Strijp Beheer)

Dit voormalige, immense Philips-fabrieksterrein op korte afstand van het centrum van Eindhoven heeft een tweede leven gekregen. De afgelopen jaren is het uitgegroeid tot het tweede centrumgebied van Eindhoven met als pijlers werken, wonen en cultuur. Het gebied is een hotspot en trekt jaarlijks vele bezoekers, onder meer als festivalhart van de jaarlijkse Dutch Design Week. Alwin Beernink, directeur van Park Strijp Beheer (PPS van de gemeente en VolkerWessels), is al jarenlang nauw betrokken bij de ontwikkeling van Strijp S. In plaats van klassieke gebiedsontwikkelaar ziet hij zichzelf steeds meer als facilitator van ondernemerschap en innovatie. Met communitybuilding en het leggen van verbindingen faciliteert Park Strijp Beheer onder meer bedrijven en ondernemers die bij elkaar passen en elkaar versterken. De *brand* Strijp-S is inmiddels vermaard en het gebied is ontdekt door een steeds breder publiek. Hoe hou je vast aan het concept en hoe breng je het gebied verder zonder teveel concessies te doen aan het experimentele karakter van het gebied? Alwin voert ons mee langs de ontwikkelingsfasen van Strijp-S en gaat met ons in gesprek over de actuele uitdagingen. In een heuse *Strijp-S Experience tour* verplaatsen we ons te voet door het gebied en bezoeken we diverse bewoners en gebruikers. Onderweg ervaren we ook hoe Strijp-S vorm krijgt als *smart city*.

12.30 – 12.45 uur

Transfer naar Strijp-R

Strijp R is het tweede gebied dat we vandaag bezoeken. Het voormalige industrieterrein van Philips wordt getransformeerd tot nieuw woongebied. Maar er is ruimte voor meer dan wonen alleen. Het bekendste voorbeeld is Piet Hein Eek. Deze wereldberoemde ontwerper heeft op Strijp-R zijn veelzijdige bedrijf opnieuw uitgevonden. Hij vestigde hier zijn werkplaatsen, een onalledaagse showroom en een restaurant in Eek-stijl en werd een belangrijke katalysator van de gebiedsontwikkeling van Strijp-R. Samen met architect Iggie Dekkers heeft hij zijn werkzaamheden inmiddels uitgebreid met architectuur projecten, op Strijp-R maar ook daarbuiten. Na een lunch in het restaurant maken we een rondwandeling.

12.45 – 13.45 uur

Lunch op Strijp-R in Restaurant Piet Hein Eek

13.45 – 14.45 uur	<p><i>Onder de loep</i></p> <p>Strijp-R – thuisbasis van Piet Hein Eek</p> <p>Iggie Dekkers (Eek en Dekkers - Piet Hein Eek Architecture) neemt ons tijdens een rondwandeling mee langs projecten en inspirerende plekken.</p>
14.45 – 16.00 uur	<p>Fietstocht door de wijken van Strijp</p> <p>Met Fulco Treffers (12N Urban Matters)</p> <p>Na ons bezoek a Strijp-R stappen we op de fiets en verkennen de enorme diversiteit van de verschillende wijken die Strijp rijk is. We fietsen onder meer door Drents Dorp en Philipsdorp, met aandacht voor renovatie en nieuwe stadswijken, waar in de geest van Eindhoven volop ruimte is voor innovatieve design- en kunstprojecten. Fulco kent deze wijken als geen ander en leidt ons rond. Op diverse plekken maken we stops voor toelichtingen en anekdotes. Door rond te fietsen kunnen we de wijken plaatsen in de context van de stad. Hoe verhouden buurten zich ten opzichte van elkaar, hoe worden verbindingen gelegd en hoe zouden die kunnen worden verbeterd? Aan bod komt ook de vraag hoe je bewoners betreft bij buurtontwikkeling. Zo komen we langs Space-S, een wooncomplex van ruim 400 woningen in sociale huur op Strijp-S, waarmee woningcorporatie Woonbedrijf met co-creatie een voor hen nieuwe manier van ontwikkelen in sloeg. Op Strijp-S staan we verder stil bij initiatieven rond circulaire woningbouw.</p>
16.00 – 16.45 uur	Koffie break en in gesprek met Fulco Treffers bij Soul Kitchen op Strijp-S
16.45 – 17.45 uur	Fietstocht door Strijp (vervolg)
17.45 – 18.15 uur	Wrap up / lessons learned met reflectie op de dag o.l.v. Bas en Paul.
19.00 – 21.00 uur	Diner

Zaterdag 13 april

09.00 – 12.00 uur

Aan de slag met Visual Thinking

Door Wout Kloppenberg (Getting The Picture)

Wout Kloppenberg (Getting The Picture en MCCO alumnus) faciliteert deze workshop op basis van de tool Visual Thinking. Visueel denken is één van de basale functies binnen de hersenen. Visuele denktechnieken kunnen worden toegepast om informatie te ordenen, denkkraft te vergroten en communicatie onderling te verbeteren. Het is een uitstekende manier om grip te krijgen op complexe vraagstukken. Visueel denken helpt om zaken te concretiseren, te structureren en bevordert de creativiteit. Kijken, begrijpen, verbeelden en laten zien zijn de kernbegrippen van deze ochtend. We passen dit concreet toe op een casus.

12.00 – 12.30 uur

Afsluiting van blok II

Door Bas van Schelven en Paul Splinter

NEPROM

MCCO Atelier – Verleid de woonconsument

Vrijdag 17 mei 9.00 – 17.30 uur

Strandrestaurant Poortdok, ALMERE

9.00 – 09.15 uur Ontvangst met koffie/thee bij Strandrestaurant Poortdok

9.15 – 9.20 uur **Welkom en introductie**
Bas Van Schelven (Waterloft) en Paul Splinter (Bureau Ruimte InZicht)

9.20 – 12.30 uur **Het concept van DUIN onder de loep**
Met Maarten Janssen (Amvest), Marnix de Vos (BVR) en Jos Hartman (ZUS)

In 2017 won ZuiderDUIN de NEPROM-prijs voor locatieontwikkeling. De jury was onder de indruk van de sterke identiteit van ZuiderDUIN en het onderscheidende woonmilieu dat is ontwikkeld. ‘Het landschap als ultieme drager voor de ontwikkeling, met respect voor het gegroeide bos in combinatie met een ‘man made’ omgeving die een nieuwe laag toevoegt aan de historische inpoldering. Zo leidt het innovatief en conceptueel denken in een uitbreidingsgebied hier echt tot iets extra’s. De gemeentelijke uitvraag was strak omljnd, maar liet bewust ook de nodige zaken los. Overheid en markt houden elkaar daarmee langjarig in een ‘positieve houdgreep’. Bovendien zijn toekomstige bewoners nauw bij het project betrokken en als ‘ambassadeur’ ingezet. Vanaf het eerste begin is ingezet op het bouwen van een community’, aldus het juryrapport.

Met Maarten, Marnix en Jos nemen we de gebiedsontwikkeling onder de loep. Wat is de kracht van het concept en hoe is het doorgevoerd in de realisatie van het plan? En op welke wijze is bij DUIN ingespeeld op de wensen van de woonconsument en hoe is deze verleid? Met deze en andere vragen gaan we ter plekke in gesprek. Met inleidingen, rondwandeling, bezoek aan woning en opdracht.

12.30 – 13.30 uur Lunch

13.30 – 14.30 uur **Bespreking huiswerkopdracht 2 met masters**

14.30 – 17.15 uur *Frisse blik*
Verleid de woonconsument!
Over klantpsychologie, gendermarketing en energiezuinige woningen
Door Niels Götz (5plus1)
Klantgericht zijn: iedereen wil het en tot op zekere hoogte lukt het ook wel. Maar met beter inzicht in de zaken waar klanten écht enthousiast van worden, lukt het nog véél beter. Voor ons staat de woonconsument

centraal. Hoe kunnen we effectiever inspelen op hun woonwensen? Maar ook, hoe kunnen we energieneutrale woningen aan de man (of vrouw!) brengen? Consumentenpsycholoog Niels Götz deelt met ons op interactieve wijze de meest recente inzichten uit de klantpsychologie. Tot slot deelt hij een inzicht als organisatiepsycholoog, over de vraag hoe je opgedane kennis kunt delen met en vertalen naar je eigen organisatie.

17.15 – 17.30 uur

Afsluiting van MCCO Atelier met aansluitend borrel

Door Bas van Schelven en Paul Splinter

PROGRAMMA BLOK III - Implementeren en organiseren van conceptmatig ontwikkelen**ROTTERDAM****Donderdag 13 juni**

10.00 – 10.15 uur

Welkom & introductie op Blok III en de eindcasus

Door Bas van Schelven en Paul Splinter

10.15 – 11.15 uur

*Introductie***Stadsontwikkeling in Rotterdam – over de agenda van de stad**

Door Mattijs van Ruijven (hoofd stedenbouw, gemeente Rotterdam)

Rotterdam is hot. Nog geen drie decennia geleden zat de stad in het slop. De stadsvernieuwing kwam moeizaam op gang, de stad was te afhankelijk van de haven en de opbouw van de bevolking te eenzijdig. het aantal rotte plekken in de stad nam zienderogen toe. Sindsdien is er een aantal kantelpunten geweest in de stadsontwikkeling. Niet alleen is de sprong naar de Linkeroever van de Maas op succesvolle wijze gemaakt, ook is het hart van de stad weer gaan kloppen. Het resultaat van een duidelijke visie is dat Rotterdam op de kaart staat en dat ambities waar worden gemaakt. Mattijs neemt ons mee in de agenda van de stad.

11.15 – 11.45 uur

Het verhaal van The Student Hotel

‘Connector’ Kevin Huijskens van The Student Hotel Rotterdam geeft een toelichting op het verhaal en concept van The Student Hotel, opgericht door de Schotse ondernemer Charlie MacGregor. Inmiddels in veel Nederlandse steden gevestigd en op het punt om veel Europese steden te veroveren.

11.45 – 12.15 uur

Transfer per fiets naar het Industriegebouw

12.15 – 13.15 uur

Lunch in Industriegebouw By Jarmusch

13.15 – 15.00 uur

Stadssafari – Van Noord naar Zuid

Te voet, per fiets en vanaf het water geven we onze ogen de kost tijdens route via het centrum aan de noordkant van de stad naar Katendrecht op Zuid. De tocht voert ons langs drie iconische, multifunctionele gebouwen van drie vermaarde architecten die hun stempel hebben gedrukt op het omliggende gebied. Het *Industriegebouw* van Hugh Maaskant, *de Markthal* van MVRDV's Winy Maas en *De Rotterdam* van Rem Koolhaas.

15.00 – 17.15 uur

Onder de loep

Het verhaal van Katendrecht

Met Christiaan Cooman (Heijmans Vastgoed)

Ontwikkelaar Christiaan Cooman laat zien dat conceptontwikkeling geen methode is, maar een overtuiging. Zijn jarenlange betrokkenheid bij de ontwikkeling op Katendrecht heeft hem en de wijk veel gebracht. Intussen zijn resultaten zichtbaar en voelbaar. Als ware storyteller vertelt hij in *Verhalenhuis Belvedere* het verhaal van Katendrecht; van de gebiedscampagne ‘Kun jij de Kaap aan’ tot het tijdelijk gebruik van de Fenixloodsen en het concept van de Fenixlofts. “Het gaat niet om het concept, maar om de context”, zo is zijn motto. Met Christiaan maken we een rondje Katendrecht en bezoeken we de Fenix 1 loodsen waar we een blik werpen op de imposante ontwikkeling van de Fenix Lofts

17.15 – 18.15 uur

Frisse blik

De kracht van verhalen – over Verhalenhuis Belvedere

Stadsgeograaf Els Desmet, mede-initiatiefnemer van Verhalenhuis Belvedere, laat ons onder het genot van een borrel zien wat de verbindende kracht is van verhalen.

18.30 – 20.30 uur

Diner in de Fenix Food Factory op Katendrecht

Vrijdag 14 juni

8.15 – 8.45 uur

Transfer per fiets

9.00 – 20.00 uur

Aan de slag met een Rotterdamse casus – on the spot

Met het eind van de MCCO in zicht en met de opgedane kennis, inzichten en tools op zak werken we gedurende de hele dag in vijf groepen aan een daadwerkelijke Rotterdamse gebiedscasus. We starten met een introductie en inleidingen van direct bij het gebied betrokken vertegenwoordigers van de gemeente Rotterdam en woningcorporaties. In een ‘pressure cooker’ gaan jullie vervolgens aan de slag en werken toe naar een eindpresentatie waarin jullie je resultaten en bevindingen met hen delen. We sluiten af met een reflectie door de masters.

20.30 – 22.30 uur

Diner bij Aloha – proeftuin van de circulaire economie

Shared diner op een bijzondere plek aan de Maas. In Blue City in het voormalige zwemparadijs Tropicana aan de Maas.

Zaterdag 15 juni

09.00 – 10.30 uur

Aan de slag

De competenties van de conceptontwikkelaar

Nu we het volledige MCCO-programma achter de rug hebben, is het tijd om de balans op te maken. Onder leiding van Bas en Paul gaan we met elkaar op zoek naar de kerncompetenties van de conceptontwikkelaar. Op basis van alles wat in de MCCO aan bod is gekomen maken we met elkaar een inventarisatie van deze competenties. We formuleren het antwoord op de vraag: "Wat maakt een goede conceptontwikkelaar?".

10.30 – 12.00 uur

In gesprek

Implementeren en organiseren van conceptmatig ontwikkelen

Met Bianca Seekles en Edward van Dongen (ERA Contour)

Tijdens dit slotonderdeel delen Bianca en Edward hun opvatting over de rol van conceptontwikkeling in de organisatie en competenties van de conceptontwikkelaar. Een kijkje in de keuken van ERA Contour, geïllustreerd met Rotterdamse projecten als Le Medi, Nieuw Crooswijk en Little C.

12.00 – 12.30 uur

Afsluiting en uitreiking certificaten door Bas van Schelven en Paul Splinter